

Хмельницький національний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету здоров'я, психології,
фізичної культури та спорту
Євген ПАВЛЮК
«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Фізична терапія при внутрішніх захворюваннях

Галузь знань **I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення**
Спеціальність **I7 Терапія та реабілітація**
Рівень вищої освіти **Перший бакалаврський**
Освітньо-професійна програма **17.01 Фізична терапія**
Обсяг дисципліни **8 кредитів ЄКТС**
Шифр дисципліни **ОФП.07**
Мова навчання **Українська**
Статус дисципліни **Обов'язкова (цикл фахової підготовки)**
Факультет **здоров'я, психології, фізичної культури та спорту**
Кафедра **фізичної терапії, ерготерапії**

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин						Курсовий проект	Залік	Іспит
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота	СРС, у т.ч. ІРС			
					Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття					
Денна	2	3	8	240	42	26	-	16	-	198	-	-	+

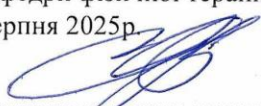
Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми 17.01 «Фізична терапія» та стандарту вищої освіти зі спеціальності I7 «Терапія та реабілітація» першого бакалаврського рівня.

Робоча програма складена: викладач-стажист Таїсія АБАЛМАСОВА

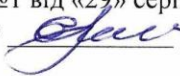
Схвалено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії

Протокол №1 від «29» серпня 2025р.

Зав. кафедри ФТЕ

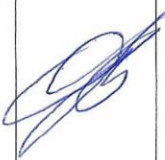
 д.пед.н., проф. Олег БАЗИЛЬЧУК

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту, №1 від «29» серпня 2025р.

Голова вченої ради факультету Євген ПАВЛЮК

Хмельницький 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва кафедри	Підпис	Ім'я, ПРИЗВИЩЕ
Гарант ОП	фізичної терапії, ерготерапії		Олег БАЗИЛЬЧУК

3. Пояснювальна записка

Дисципліна «Фізична терапія при внутрішніх захворюваннях» є однією з дисциплін професійної підготовки фахівців освітнього рівня бакалавр за спеціальністю **I7 Терапія та реабілітація**. Вивчення дисципліни у процесі професійної підготовки фахівців має важливе соціальне та педагогічне значення.

Пререквізити – «ОФП.01 Основи практичної діяльності в реабілітації», «ОФП.06 Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я», «ОФП.12 Навички спілкування та взаємодії», «ОФП.21 Основи медичної та соціальної реабілітації»

Постреквізити – «ОФП.15 Комплексна курсова робота з фахових дисциплін», «ОФП.17 Основи менеджменту, маркетингу та адміністрування в реабілітації», «ОФП.28 Практика з фізичної терапії при внутрішніх захворюваннях»

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

Компетентності: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові і пов'язані з ними функції, що забезпечують активність і участь особи. Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійну діяльність з фізичної терапії осіб різних професійних, соціальних, нозологічних та вікових груп. Здатність виконувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії для збору якісних (спостереження, опитування) і кількісних (вимірювання та тестування) даних, пов'язаних з фізичним станом пацієнта/клієнта, його функціональними можливостями, активністю та участю. Здатність провадити професійну діяльність для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта/клієнта відповідно до законів і правил, що регулюють практику фізичної терапії як самостійної професії, а також відповідних законодавчих та нормативних актів, етичного кодексу та професійного стандарту, загальнонаціональних цінностей та традицій населення України.

Програмні результати навчання: Використовувати рухову активність людини для зміцнення та збереження індивідуального та громадського здоров'я шляхом використання заняттєвої активності людини. Вести професійну

документацію. Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів. Надавати домедичну допомогу при невідкладних станах. Визначати симптоми та синдроми; описувати обмеження функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021. Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі; оцінювати отриману інформацію. Реалізовувати індивідуальну програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії, під супервізією фізичного терапевта уміти здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій та асоційованих з ними обмежень активності та участі. Проводити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійну діяльність.

Метою дисципліни є формування у здобувачів знань, умінь і практичних навичок щодо оцінювання стану пацієнтів із захворюваннями внутрішніх органів, планування та реалізації індивідуалізованих програм фізичної терапії на основі принципів доказової медицини, спрямованих на відновлення функціональних можливостей, профілактику ускладнень, підвищення якості життя та забезпечення безпеки пацієнтів у процесі реабілітації.

Завдання дисципліни: формування в студентів умінь проводити функціональне оцінювання пацієнтів з внутрішніми захворюваннями, планувати та реалізовувати програми фізичної терапії з урахуванням клінічного стану й принципів доказової медицини, забезпечувати моніторинг ефективності та безпеки втручань, а також взаємодіяти з пацієнтом і міжпрофесійною командою в процесі реабілітації.

Результат навчання: Після опанування курсу студент повинен: Використовувати рухову активність людини для зміцнення та збереження індивідуального та громадського здоров'я шляхом використання заняттєвої активності людини. Вести професійну документацію. Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів. Надавати домедичну допомогу при невідкладних станах. Визначати симптоми та синдроми; описувати обмеження функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних

інтервенцій НК 026:2021. Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі; оцінювати отриману інформацію. Реалізовувати індивідуальну програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії, під супервізією фізичного терапевта уміти здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій та асоційованих з ними обмежень активності та участі. Проводити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійну діяльність.

Зміст навчальної дисципліни: фізична терапія при бронхіальній астмі, бронхіті і бронхоектатичній хворобі; фізична терапія при емфіземі легень; фізична терапія при плевриті та пневмосклерозі; захворювання серцево-судинної системи, обґрунтування застосування засобів фізичної терапії при патології органів кровообігу; фізична терапія при патології органів кровообігу; фізична терапія при стенокардії та інфаркті міокарда; фізична терапія при гіпертонічній хворобі та атеросклерозі; фізична терапія при ішемічній хворобі серця; поняття про основні захворювання органів травлення, фізична терапія при захворюванні органів травлення; фізична терапія при гастриті, виразковій хворобі шлунку та 12-ти палої кишки; фізична терапія при дисфункціях кишечника і жовчовивідних шляхів; фізична терапія при ентероколіті і опущеннях органів черевної порожнини; фізична терапія при ожирінні; фізична терапія при захворюванні органів сечовиділення.

4. Структура залікових кредитів дисципліни

№	Назва теми	Кількість годин, відведених на		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	ТЕМА №1 - Фізична терапія при захворюваннях дихальної системи (Частина 1)	2	2	24
2	ТЕМА №2 - Фізична терапія при захворюваннях дихальної системи (Частина 2)	2	2	24
3	ТЕМА №3 - Загальні відомості про захворювання серцево-	2	2	24

	судинної системи та принципи фізичної терапії			
4	ТЕМА №4 - Фізична терапія при ішемічній хворобі серця та гострих коронарних синдромах	4	2	24
5	ТЕМА №5 - Фізична терапія при артеріальній гіпертензії та атеросклерозі	4	2	24
6	ТЕМА №6 - Фізична терапія при захворюваннях органів травлення	4	2	26
7	ТЕМА №7 - Фізична терапія при функціональних та запальних захворюваннях кишечника й жовчовивідних шляхів	4	2	26
8	ТЕМА №8 - Фізична терапія при порушеннях обміну речовин і захворюваннях сечовидільної системи	4	2	26
	Разом	26	16	198

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Перелік тем для студентів денної форми здобуття освіти

№	Теми лекцій	Кількість годин
1	Лекція №1 – Фіз.терапія при бронхіальній астмі, бронхіті і бронхоектатичній хворобі Література: [1, с. 45–68; 2, с. 110–128; 5, с. 85–110; 9, с. е70–е82]	2
2	Лекція №2 – Фіз.терапія при емфіземі легень	2

	Література: [1, с. 69–85; 2, с. 129–145; 5, с. 111–130; 9, с. e83–e90]	
3	Лекція №3 – Фіз.терапія при плевриті та пневмосклерозі Література: [1, с. 86–102; 2, с. 146–160; 5, с. 131–150]	2
4	Лекція №4 – Захворювання ССС, загальні дані про захворювання ССС, обґрунтування застосування засобів фіз.терапії при патології органів кровообігу Література: [2, с. 15–40; 3, с. 60–85; 4, р. 310–340; 6, с. 25–48]	2
5	Лекція №5 – Фіз.терапія при стенокардії та інфаркті міокарда Література: [2, с. 41–70; 3, с. 86–115; 4, р. 350–390; 10]	2
6	Лекція №6 – Фіз.терапія гіпертонічній хворобі та атеросклерозі Література: [2, с. 71–95; 3, с. 116–140; 6, с. 90–120]	2
7	Лекція №7 – Фіз.тетрапія при ішемічній хворобі серця Література: [2, с. 96–125; 3, с. 141–165; 4, р. 395–430; 10]	2
8	Лекція №8 – Поняття про основні захворювання органів травлення, фіз.терапія при захворюванні органів травлення Література: [1, с. 180–205; 7, с. 140–165]	2
9	Лекція №9 – Фіз.терапія при гастриті, виразковій хворобі шлунку та 12-ти палої кишки Література: [1, с. 206–225; 7, с. 166–185]	2
10	Лекція №10 – Фіз.терапія при дисфункціях кишечника і жовчовивідних шляхів Література: [1, с. 226–245; 7, с. 186–205]	2
11	Лекція №11 – Фіз.терапія при ентероколіті і опущеннях органів черевної порожнини Література: [1, с. 246–265; 7, с. 206–225]	2

12	Лекція №12 – Фіз.терапія при ожирінні Література: [3, с. 210–235; 8, р. 510–545]	2
13	Лекція №13 – Фіз.терапія при захворюванні орагнів сечовиділення Література: [1, с. 266–290; 3, с. 236–255]	2
	Разом	26

5.2. Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ заняття	Теми та зміст практичних занять	К-ть год
1	Практичне заняття 1. Оцінювання функції дихальної системи при астмі, бронхіті та бронхоектатичній хворобі Навчання методам функціональної оцінки (спірометрія, пікова експіраторна швидкість, тести толерантності), визначення дихальних патернів. Практика дихальних вправ, техніки очищення дихальних шляхів, позиційний дренаж. Література: [1, с. 45–68; 5, с. 90–120; 9, с. e70–e82]	2
2	Практичне заняття 2. Фізична терапія при емфіземі, плевриті та пневмосклерозі Оцінка вентиляційних порушень та обмежень рухливості грудної клітки. Освоєння діафрагмального дихання, технік тренування витривалості дихальних м'язів, методів постуральної корекції та профілактики ускладнень. Література: [1, с. 69–102; 5, с. 121–150]	2
3	Практичне заняття 3. Оцінювання пацієнтів із патологією серцево-судинної системи Виконання функціональних тестів (6-хвилинний тест ходьби, Step-тест), вимірювання ЧСС, АТ, шкалування за NYHA. Аналіз факторів ризику. Практика складання простих індивідуальних планів ФТ для пацієнтів із ССС. Література: [2, с. 15–40; 4, р. 310–340]	2
4	Практичне заняття 4. Фізична терапія при ішемічній хворобі серця, стенокардії та інфаркті міокарда Побудова програми ранньої та пізньої реабілітації після ІМ. Відпрацювання безпечного підбору фізичних	2

	навантажень, моніторинг пацієнта, правила припинення тренування. Вивчення основних фаз кардіореабілітації. Література: [2, с. 41–70; 4, р. 350–390; 10]	
5	Практичне заняття 5. Фізична терапія при гіпертонічній хворобі та атеросклерозі Оцінка пацієнта: добові коливання АТ, вправи для нормалізації судинного тону, методи тренування витривалості. Розбір практичних кейсів щодо дозування навантаження та контролю безпеки. Література: [2, с. 71–95; 6, с. 90–120]	2
6	Практичне заняття 6. Фізична терапія при гастритах, виразковій хворобі та функціональних порушеннях шлунку Оцінка стану пацієнта з патологією ШКТ, техніки дихальних і розслаблювальних вправ, лікувальна гімнастика при болю і диспепсії. Особливості тренувальних режимів при загостренні та ремісії. Література: [1, с. 206–225; 7, с. 166–185]	2
7	Практичне заняття 7. Фізична терапія при порушеннях кишечника, ентероколіті та дисфункції жовчовивідних шляхів Практика вправ для нормалізації моторики кишечника, техніки активізації черевного пресу, вправи для корекції опущення органів. Диференціація втручань залежно від клінічного стану. Література: [1, с. 226–265; 7, с. 186–225]	2
8	Практичне заняття 8. Фізична терапія при ожирінні та захворюваннях сечовидільної системи Оцінювання компонентів маси тіла (ІМТ, ОТ/ОС), складання програм зниження ваги, тренування витривалості та сили. Техніки безпечної активності при нефрологічних порушеннях. Корекція способу життя. Література: [3, с. 210–255; 8, р. 520–560]	2
	Разом	16

5.3. Зміст самостійної (у т.ч індивідуальної) роботи здобувача вищої освіти

Самостійна робота студентів полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до

виконання і захисту практичних робіт, вивченню нового теоретичного матеріалу, тестування з теоретичного матеріалу, підготовки до іспиту.

№ тижня	Зміст самостійної роботи	К-сть годин
1-2	Опрацювання лекційного матеріалу №1, №2, відповідних літературних джерел. Підготовка до захисту практичної роботи №1 Література: [1, с. 45–85; 5, с. 85–130]	26
3-4	Опрацювання лекційного матеріалу №3, №4, відповідних літературних джерел. Підготовка до захисту практичної роботи №2. Підготовка до здачі тестового контролю №1 Література: [1, с. 86–102; 2, с. 15–40]	26
5-6	Опрацювання лекційного матеріалу №5, №6, відповідних літературних джерел. Підготовка до захисту практичної роботи №3. Підготовка до здачі тестового контролю №2 Література: [2, с. 41–95; 3, с. 86–140]	26
7-8	Опрацювання лекційного матеріалу №7, №8, відповідних літературних джерел. Підготовка до захисту практичної роботи №4 Література: [2, с. 96–125; 4, р. 395–430]	24
9-10	Опрацювання лекційного матеріалу №9, №10, відповідних літературних джерел. Підготовка до захисту практичної роботи №5 Література: [1, с. 180–225; 7, с. 140–185]	24
11-12	Опрацювання лекційного матеріалу №11, відповідних літературних джерел. Підготовка до захисту практичної роботи №6. Підготовка до здачі тестового контролю №3 Література: [1, с. 226–265; 7, с. 186–225]	24
13-14	Опрацювання лекційного матеріалу №12, відповідних літературних джерел. Підготовка до захисту практичної роботи №7 Література: [3, с. 210–235; 8, р. 510–545]	24

15-16	Опрацювання лекційного матеріалу №13, відповідних літературних джерел. Підготовка до захисту практичної роботи №8. Підготовка до здачі тестового контролю №4 Література: [1, с. 266–290; 3, с. 236–255]	24
	Разом	198

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій навчання, зокрема: лекції, практичні заняття, самостійна робота (робота з літературними джерелами, використання системи МУДЛ). Методи викладання словесні (розповідь, бесіда, пояснення); практичні (дискусії), наочні (ілюстрування навчального матеріалу, показ слайдів).

Навчальна робота проводиться у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи. На лекціях подається основний програмний матеріал, який становить основу підготовки майбутнього спеціаліста. Даються головні відомості та рекомендації щодо виконання практичних занять.

На практичних заняттях поглиблюються знання з основних питань, висвітлених на лекціях, і перевіряються знання студентів, отриманих на лекціях та в процесі самостійної роботи студента.

Самостійна робота студентів складається: закріплення пройденого матеріалу, з опрацювання рекомендованої літератури, виконання додаткових розрахункових завдань.

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час аудиторних практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу, в тому числі використанням Модульного середовища для навчання. При цьому використовуються такі методи поточного контролю: усне опитування, письмове опитування у вигляді тестування.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю. Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється усним опитуванням студентів, перевірка знань теоретичного матеріалу з теми. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу, встановленого для кожної структурної одиниці) з усіх видів поточного контролю отримує залікову оцінку, а якщо не набрав необхідної кількості балів вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної

сесії, або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ»

8. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в он-лайн режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до вивчення теоретичного матеріалу з теми роботи, підготовку до усного опитування та тестування, активно працювати на занятті, брати участь у дискусіях щодо прийнятих конструктивних рішень при виконанні здобувачами практичних робіт тощо.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами тестування та усного опитування.

Здобувач вищої освіти, виконуючи індивідуальну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності. У разі виявлення плагіату в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання, що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності *не допускаються*.

9. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Залежно від важливості окремих видів навчальної роботи, і їх ролі у формуванні компетентностей і результатів навчання, визначених освітньою програмою, розробники Робочої програми присвоюють кожному виду навчальної роботи (структурній одиниці) з дисципліни певну кількість балів. При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із встановлених Робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця навчальної роботи може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти з будь-якого виду навчальної роботи (структурної одиниці) рекомендується використовувати наведені нижче узагальнені критерії:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами, прикладними програмами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для

	виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти

Аудиторна робота та контрольні заходи												Семестровий контроль	
Захист практичних робіт								Тестовий контроль				Іспит	Разом балів
ПР 1	ПР 2	ПР 3	ПР 4	ПР 5	ПР 6	ПР 7	ПР 8	ТК 1	ТК 2	ТК 3	ТК 4		
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)													
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5		
36-60												24-40	60-100

Примітка. ПР – практична робота. ТК – тестовий контроль.

Оцінювання результатів навчання з теоретичного матеріалу (тестовий контроль)

Кожний з чотирьох тестів, передбачених Робочою програмою, складається із 20 тестових завдань, кожне з яких є рівнозначним. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 5 (*кількість набраних балів за тестове завдання може бути різною*).

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів.

Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1-5	6-10	11-15	16-20
Відсоток правильних відповідей	5-25	30-50	55-75	80-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 20 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в он-лайн режимі у Модульному середовищі для навчання. При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Практична робота оцінюється від 3 до 5 балів. Мінімально 3 бали за наявність презентації завдання, та максимально 5 балів за захист.

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Робоча програма пропонує в екзаменаційному білеті поєднання питань як теоретичного, так і практичного характеру. Для оцінювання теоретичної частини використовується тестовий контроль, у якому тест складається із 50 тестових завдань. Слід мати на увазі, що загальне тестове поле з дисципліни, з якого генеруються тестові завдання для підсумкового контролю, має містити не менше 100 завдань. При цьому оцінювання у тестовій формі здобувач проходить у Модульному середовищі для навчання, після чого він приступає до виконання практичного завдання.

Екзаменаційний білет, у якому теоретична частина навчальної дисципліни оцінюється у тестовій формі, а практична – у виконанні поставлених завдань. Визначена Робочою програмою позитивна загальна сума балів за підсумковий контроль у формі іспиту для денної форми коливається від 3 до 40 і поділяється між практичною та теоретичною частинами у співвідношенні 50/50 відсотків, тобто як за тестовий контроль з теоретичної частини, так і за виконання практичного завдання здобувач може набрати від 3 до 20 балів. Відповідно до встановлених вимог обсяг завдань має відповідати часу, який відводиться на їх виконання.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)
(Теоретична частина (тест передбачає 50 тестових завдань) та практична частина)

Види завдань	Кількість балів для певного рівня досягнення результатів навчання		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретична частина (тест)	12	13-19	20
Практична частина	12	16	20
Разом:	24	*	40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (3 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

При цьому відповідність набраних балів за тестове завдання, що виставляються здобувачеві (**50 тестових питань, мінімум – 12 балів, максимум – 20 балів**), становить:

К-сть правильних відповідей	0-25	26-28	29-30	31-33	34-36	37-39	40-42	43-45	46-48	49-50
К-сть отриманих балів	-	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Практичні завдання для іспиту з дисципліни

1. **Пацієнт 58 років, ІХС, стабільна стенокардія II ФК.** Розробіть короткий план фізичної терапії на стаціонарному етапі з обґрунтуванням обмежень фізичного навантаження.
2. **Жінка 45 років, бронхіальна астма, легкий перебіг.** Запропонуйте комплекс дихальних вправ та поясніть механізм їх впливу.
3. **Чоловік 62 роки, ХОЗЛ, GOLD II.** Підберіть методи ФТ для зменшення задишки та підвищення толерантності до навантаження.
4. Складіть **реабілітаційну мету за МКФ** для пацієнта після перенесеної пневмонії середньої тяжкості.
5. **Пацієнт 50 років, артеріальна гіпертензія II стадії.** Визначте допустимі види фізичних навантажень і протипоказання.
6. Проаналізуйте ситуацію: у **пацієнта з серцевою недостатністю III ФК** під час заняття з'явилася виражена задишка. Які дії фізичного терапевта є правильними?
7. **Жінка 60 років, цукровий діабет 2 типу, ожиріння II ступеня.** Запропонуйте структуру індивідуального заняття з терапевтичних вправ.

8. Поясніть роль **аеробних навантажень** у програмі ФТ при хронічних захворюваннях серцево-судинної системи.
9. **Пацієнт 55 років, після загострення хронічного бронхіту.** Складіть короткий алгоритм відновлення дихальної функції.
10. Наведіть приклад **функціонального тесту**, доцільного для оцінки ефективності ФТ у пацієнтів з ХОЗЛ, та обґрунтуйте його вибір.
11. **Чоловік 47 років, виразкова хвороба шлунка в стадії ремісії.**
Які засоби фізичної терапії дозволені та які обмеження необхідно врахувати?
12. Складіть **план самостійних занять** для пацієнта після перенесеного COVID-19 з помірним ураженням легень.
13. **Жінка 63 роки, хронічна серцева недостатність ІІБ стадії.**
Які параметри необхідно контролювати під час занять ФТ?
14. Поясніть, як змінюється підхід фізичного терапевта при роботі з пацієнтами з **гострими та хронічними** захворюваннями внутрішніх органів.
15. **Пацієнт 52 роки, ожиріння, метаболічний синдром.**
Запропонуйте міждисциплінарний підхід у програмі фізичної терапії.
16. Наведіть приклад клінічної ситуації, коли **дихальні вправи є протипоказаними**, та поясніть чому.
17. **Жінка 40 років, бронхоектатична хвороба.**
Підберіть методи дренажу бронхів та поясніть їх дію.
18. Визначте **короткострокові та довгострокові цілі ФТ** для пацієнта з артеріальною гіпертензією.
19. **Пацієнт 65 років, після інфаркту міокарда (ранній післястаціонарний етап).**
Опишіть принципи побудови програми фізичної терапії.
20. Проаналізуйте ризики надмірного фізичного навантаження у пацієнтів із захворюваннями органів кровообігу.
21. **Чоловік 59 років, хронічна ниркова недостатність (додіалізний етап).**
Які особливості необхідно врахувати при плануванні занять ФТ?
22. Складіть приклад **функціонального завдання**, спрямованого на покращення повсякденної активності пацієнта з ХОЗЛ.
23. **Жінка 48 років, після тривалої іммобілізації внаслідок соматичного захворювання.**
Запропонуйте поетапний план відновлення фізичної працездатності.
24. Поясніть значення **пульсометрії** у фізичній терапії при захворюваннях серця.

25. **Пацієнт 54 роки**, хронічний гастрит.

Які вправи сприятимуть нормалізації вегетативної регуляції?

26. Визначте критерії **ефективності фізичної терапії** при захворюваннях дихальної системи.

27. **Жінка 67 років**, поєднання ІХС та ХОЗЛ.

Опишіть особливості комплексної програми ФТ.

28. Проаналізуйте роль **освітнього компонента** (навчання пацієнта) у фізичній терапії при хронічних захворюваннях.

29. **Пацієнт 56 років**, серцева недостатність, супутня тривожність.

Як психологічний стан впливає на ефективність ФТ і як це врахувати?

30. Складіть узагальнений алгоритм дій фізичного терапевта при первинному обстеженні пацієнта із захворюванням внутрішніх органів.

Критерії оцінювання практичної частини іспиту

Кількість балів	Обґрунтування
12-13 низький (мінімально достатній) рівень	• Студент володіє лише загальними уявленнями про тему завдання. • Відповідь неповна, фрагментарна, без системності та логіки викладу. • Виявлено обмежене розуміння механізмів відновлення або реабілітаційних принципів. • Відсутні посилання на доказову базу чи сучасні джерела. • Допущено помилки у виборі методів або послідовності дій. • Практична частина виконана частково, без чіткого обґрунтування. <i>Рівень відповідає мінімальним вимогам для допуску до практичної діяльності.</i>
14-16 достатній рівень	• Відповідь структурована, логічна, але з незначними неточностями.

	• Студент розуміє основні принципи фізичної терапії та може їх застосувати. • Наведено приклади методів або вправ, але без глибокого пояснення механізмів їх дії. • Присутнє часткове обґрунтування вибору засобів і методів реабілітації. • Не повністю відображено етапність та індивідуалізацію програми. • Використання доказових підходів – епізодичне або поверхнєве. <i>Рівень демонструє розуміння суті теми, але потребує деталізації та практичного поглиблення.</i>
17-18 високий рівень	• Відповідь повна, логічна та професійна, із глибоким аналізом ситуації. • Чітко відображено етапність реабілітації, послідовність дій і контрольні показники. • Методи та засоби фізичної терапії підібрані відповідно до клінічної ситуації. • Наведено обґрунтування вибору втручань із посиланням на сучасні наукові дані. • Відповідь свідчить про здатність до самостійного прийняття рішень у межах компетентності. • Виявлено знання суміжних дисциплін (анатомії, фізіології, біомеханіки, психології). <i>Рівень відповідає кваліфікованому застосуванню знань і навичок у практиці фізичного терапевта.</i>

19-20 відмінний (досконалий) рівень	• Відповідь вичерпна, логічно побудована, з клінічним мисленням і аналітичним підходом. • Студент демонструє повне розуміння патофізіології процесів, ураховує індивідуальні, видоспецифічні та психологічні фактори. • Наведено доказову аргументацію із посиланням на сучасні протоколи, стандарти, наукові джерела. • Розроблено інтегрований план дій із контролем результатів і критеріями ефективності. • Виявлено творчий підхід до розв'язання завдання, використано інноваційні або нестандартні рішення. • Відповідь оформлена грамотно, логічно, із використанням професійної термінології. <i>Рівень відповідає високій професійній готовності, аналітичному мисленню й творчому підходу до вирішення клінічних завдань.</i>
--	--

При оцінюванні практичного завдання викладач керується узагальненими критеріями, наведеними у таблиці **«Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти»**.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання у балах з усіх видів навчальної роботи до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені нижче у таблиці «Співвідношення».

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка

«відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна оцінка (рівень досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

10. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Яка мета фізичної терапії при захворюваннях внутрішніх органів?
2. Які основні принципи фізичної терапії при соматичній патології?
3. Які функції фізичного терапевта при роботі з пацієнтами терапевтичного профілю?
4. Які етапи фізичної терапії виділяють при хронічних захворюваннях?
5. Які показання до застосування фізичної терапії при захворюваннях дихальної системи?
6. Які основні протипоказання до фізичних навантажень при захворюваннях внутрішніх органів?
7. Які особливості застосування дихальних вправ у фізичній терапії?
8. Чим відрізняється фізична терапія при гострому та хронічному перебігу захворювання?
9. Які механізми впливу терапевтичних вправ на серцево-судинну систему?

10. Які параметри необхідно контролювати під час занять ФТ у пацієнтів із ССС?
11. Які види фізичних навантажень рекомендовані при артеріальній гіпертензії?
12. Які функціональні проби використовують для оцінки толерантності до навантаження?
13. Яке значення має дозування фізичного навантаження у фізичній терапії?
14. Які особливості фізичної терапії при хронічній серцевій недостатності?
15. Які цілі фізичної терапії при ішемічній хворобі серця?
16. Які засоби фізичної терапії застосовують при бронхіальній астмі?
17. Які особливості фізичної терапії при ХОЗЛ?
18. Які методи сприяють покращенню дренажної функції бронхів?
19. Яке значення аеробних вправ у фізичній терапії пацієнтів із захворюваннями дихальної системи?
20. Які критерії безпеки під час виконання дихальних вправ?
21. Які особливості фізичної терапії після перенесеної пневмонії?
22. Яка роль фізичної терапії при відновленні після COVID-19?
23. Які основні цілі фізичної терапії при захворюваннях органів травлення?
24. Які вправи рекомендовані при захворюваннях шлунково-кишкового тракту в стадії ремісії?
25. Які обмеження необхідно враховувати при фізичній терапії у пацієнтів із виразковою хворобою?
26. Які особливості фізичної терапії при цукровому діабеті?
27. Як фізична терапія впливає на метаболічні процеси в організмі?
28. Які принципи побудови занять ФТ при ожирінні?
29. Які ризики пов'язані з надмірним фізичним навантаженням при соматичній патології?
30. Які показники свідчать про позитивну динаміку фізичної терапії?
31. Яке значення має використання МКФ у фізичній терапії при захворюваннях внутрішніх органів?
32. Як формулюються реабілітаційні цілі відповідно до МКФ?
33. Які функціональні обмеження найчастіше зустрічаються у пацієнтів терапевтичного профілю?
34. Які методи оцінки фізичної працездатності застосовують у ФТ?
35. Яке значення самостійної фізичної активності пацієнта у процесі реабілітації?
36. Які рекомендації щодо фізичної активності після виписки зі стаціонару?
37. Яка роль навчання пацієнта у фізичній терапії?
38. Які фактори впливають на прихильність пацієнта до програми ФТ?

39. Як враховується вік пацієнта при плануванні фізичної терапії?
40. Які особливості фізичної терапії при поєднаній соматичній патології?
41. Які показники є підставою для корекції програми фізичної терапії?
42. Як оцінюється ефективність фізичної терапії при захворюваннях внутрішніх органів?
43. Які ускладнення можуть виникати при недотриманні принципів ФТ?
44. Яка роль міждисциплінарної взаємодії у фізичній терапії?
45. Як фізичний терапевт взаємодіє з лікарем при соматичній патології?
46. Які етичні аспекти необхідно враховувати у роботі з пацієнтами терапевтичного профілю?
47. Які особливості фізичної терапії у пацієнтів похилого віку?
48. Які сучасні підходи використовуються у фізичній терапії внутрішніх захворювань?
49. Як здійснюється профілактика ускладнень за допомогою фізичної терапії?
50. Які результати навчання з дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів» є ключовими для майбутнього фахівця?

11. Матеріально-технічне забезпечення

Для проведення лекційних та практичних занять і представлення індивідуальних завдань здобувачами вищої освіти є необхідність в мультимедійному забезпеченні, у використанні спеціального обладнання (тренажери, фітболи, гантелі, м'ячі, Шведська стінка, фітнес-стрічки, балансири, палиці, мати) які є у спеціальних навчальних лабораторіях кафедри.

12. Рекомендована література

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Богдановська Н. В. Фізична терапія (фізична реабілітація) при захворюваннях внутрішніх органів : підручник для здобувачів вищої освіти спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія». – Київ : Медицина, 2018. – 320 с.
2. Кашуба В. О., Яковенко П. О. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної та дихальної систем : навч. посіб. – Київ : Олімпійська література, 2019. – 256 с.
3. Герцик А. М. Фізична терапія в клінічній практиці : принципи, методи, доказовість : навч. посіб. – Львів : ЛДУФК ім. І. Боберського, 2020. – 312 с.

4. Guide to physical therapist practice / American Physical Therapy Association. – 3rd ed. – Alexandria, VA, 2021. – 900 p.
5. Pryor J. A., Prasad S. A. Physiotherapy for respiratory and cardiac problems : adults and paediatrics. – 5th ed. – London : Elsevier, 2018. – 520 p.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

6. Коваленко В. М., Лутай М. І. Серцево-судинні захворювання : сучасні підходи до лікування та реабілітації. – Київ : Медицина, 2017. – 384 с.
7. Мухін В. М. Фізична реабілітація при внутрішніх хворобах : навч. посіб. – Київ : Олімпійська література, 2016. – 288 с.
8. McArdle W. D., Katch F. I., Katch V. L. Exercise physiology : nutrition, energy, and human performance. – 9th ed. – Philadelphia : Wolters Kluwer, 2022. – 960 p.
9. Spruit M. A. et al. An official ATS/ERS statement on pulmonary rehabilitation // American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine. – 2019. – Vol. 200, No. 8. – P. e70–e98.
10. Taylor R. S. et al. Exercise-based rehabilitation for patients with coronary heart disease // Cochrane Database of Systematic Reviews. – 2020. – Issue 11. – Art. No. CD001800.
11. International classification of functioning, disability and health (ICF). – Geneva : World Health Organization, 2001. – 299 p.

Інформаційні ресурси:

1. Модульне середовище: <https://msn.khmnu.edu.ua>
2. Електронна бібліотека університету: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/page_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. Режим доступу: <https://library.khmnu.edu.ua/#>